ГРУДЕНЬ 1974 DECEMBER

ЮНАК

ЗВ'ЯЗКОВІ І ВПОРЯДНИКИ!

Появилося нове видання ГПБулави під назвою

ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО

ЦІНА — $6.00

Є це збірна праця 22-ох авторів — пластових провідників. 471 сторінок друку, багато ілюстрацій, ціна — $6.00. — Зокрема звертаємо вашу увагу на такі розділи: ● Гурткова система — правильне ведення частин УПЮ ● Зв'язкові вишколюють гурткових ● Плянування праці гуртка і куреня ● Пластові ігри — опис 160 різних ігор ● Мандрівництво — практичні поради ● Табірництво — практичні поради

"ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО" можна набути

- в Канаді: у Пластовій кооперативі "ПЛАЙ"
  PLY Ltd., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont., Canada.
- у США: у пластовій крамниці "МОЛОДЕ ЖИТТЯ"
  Molode Zyttia, 304 E., — 9 St., New York, N. Y., 10003, USA.
- Замовлення з інших країн треба спрямовувати до Адміністрації "Юнака":
  "Yunak" — Magazine, 2445 A Bloor St. W., Toronto 21, Ont., Canada.
- Повищі ціни важні при закупі у крамниці. При позамісцевих замовленнях треба долучити по 75 центів за примірник на поштову пересилку.

УВАГА! ПЕРЕДПЛАТНИКИ "ЮНАКА", "ГОТУЙСЬ" і "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ" в КАНАДІ!

У зв'язку з тим, що в Канаді пошта переходить на систему т. зв. "зіпів", просимо надіслати Пластовому Видавництву якнайшвидше адреси з Вашими "зіпами".

Пластові журнали, що користуються у висилці другою клясою, повинні перейти негайно на нову систему, бо коли б не змогли завести цієї зміни своєчасно, можемо втратити привілей другої кляси. Крім того, Адміністрація потребує часу, щоб змінити всі адреси.

Адміністрація

ПОВІДОМЛЕННЯ

МУСИМО ПІДВИЩИТИ ПЕРЕДПЛАТУ

Повідомляємо усіх наших передплатників, що з огляду на подорожіння паперу, друку ми приневолені підвищити і ціну передплати "Юнака".

Починаючи від 1 травня ц. р. передплата журналу на 1 рік коштуватиме дол. 9.00 для Канади і США, для Австралії A$5.50, Англії 2.00 фунти

Проте для тих, які вплатили чи вплатять передплату перед 1 травня 1974 р., вона буде до кінця цього року тільки $7.50

АДМІНІСТРАЦІЯ «ЮНАКА»

ПЛАСТОВА КРЕДИТІВКА
в Торонті

на корисних умовинах

- **дає ПОЗИКИ**
  та
- **приймає ОЩАДНОСТІ.**
- Пластова Кредитівка міститься у Пластовому Домі в Торонті.
- **Урядові години:**
  вівторок і четвер 7-9 вечора,
  субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd., 2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont. Phone: 769-9998

Пластуни і Пластунки в Торонті! СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ у Пластовій Кредитівці!

Річна передплата: США і Канада — $9.00; Австралія — 5.50 австр. дол; Австрія — 100 шілінґів; Арґентіна — 10.00 пезів (нових); Бельгія — 150.00 бел. франків Велика Брітанія — 2.00 фунти; Італія — 2,000 лірів; Німеччина — 12.50 нім. марок; Франція — 15 франц. франків.

Ціна одного числа: у США і Канаді — 90 центів.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2445 A Bloor St. West, Toronto 21, Ont. Canada

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2445 A Bloor St. W., Toronto 21, Ontario, — M6S 1P7 — Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave, Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

Second class mail registration number 2185 ● Printed by Kiev Printers Ltd., 860 Richmond St. W., Toronto 3, Ont

"Юнак" — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця крім липня і серпня.
Видає Головна Пластова Булава.

ЮНАК

ГРУДЕНЬ Ч. 12 (136) РІК XII

Інтерціональне стандартно-серійне число, 0044-1384

Редаґує колеґія.
Головний редактор:
пл. сен. Ольга Кузьмович.

Члени редакційної колеґії:
ст. пл. Уляна Близнак,
пл. сен. Тоня Горохович.
гетьм. вірл. Ксеня Одежинська
ст. пл. Юрій Павлічко,
пл. сен. Олександра Юзенів

● Усі редакційні матеріяли слід слати на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріяли згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

ЗМІСТ

2 Співпраця юнацтва з "Юнаком" — Подруга Гребля
3 Святослав Новицький — чародій екрану — Т. Г.
4 Згадуємо поета Олега Ольжича-Кандибу — ***
4 Пластовий капелюх — О. Ольжич
4 Клітка з пташкою — Л. Ю.
5 Осіннє — Г. Гдаль
6 Попів яр — О. Грищенко
7 Молоде перо: Бабуня — Л. Ґавур
У школі — Т. Шевченко
7 Пластуни хочуть бути у власній хаті — ***
8 Приятелі і добродії нашого журналу — ***
9 Успіхи наших друзів: Віра Яцик — Редакція
Андрій Мадай — К. Одежинська
10 Що читати?
11 100-річчя Світового Поштового Союзу — Ю. І. Павлічко
12 Участь юнацтва в програмі вечора в пошану Василя Симоненка й у святі книжки — ***
13 Із подорожів пластунів-семінаристів по Італії — Пластові репортери з Риму
15 Пластунам і пластункам на вушко:
Пластова свічечка — Розбанич
Листовий папір — ще один подарунок — Подруга Оля
16 Початки друкарства в Україні — за д-ром О. Соколишиною
17 Українська календарна ваза — ***
17 "Гомін України" — радіопрограма в Дітройті — ***
18 У вічному місті — Р. Мельничук і Б. Ямінський
20 Нема кому — пісня — Л. Костенко, Ю. Осінчук
21 Сторінка розваги — ***
22 Технічний словник — М. Горбач
22 Із збірки "Зів'яне листя" — І. Франко
23 Хроніка — ***
26 Посмертні згадки
27 Урядове оголошення
28 Список датків на пресфонд

● На обкладинці:

Листопадовий марш юнацтва з Торонта, 1974. Світлив ст. пл. Степан Мазур.

СПІВПРАЦЯ ЮНАЦТВА З "ЮНАКОМ"

Дорогі Подруги і Друзі!

Ви певне свідомі того, що про "Юнака" найчастіше дискутують Ваші виховники й Провід Пласту. Дехто твердить, що його читають більше старші як саме юнацтво. Мобуть є в тому чимало правди. Проте "Юнак" наскрізь юнацький. Матеріял у ньому дуже потрібний для доповнення української освіти, для орієнтації юнацтва в українському та пластовому житті, для підготовки до пластових проб, вмілостей, імпрез, тобто для виховання пластового характеру. В "Юнаку" пробують свого "пера" майбутні журналісти, поети, письменники та літературні критики. Таку мету має "Юнак". А щоб він міг її виконати, його треба кожному не тільки читати, але й використовувати. Багато разів доводиться переконуватися, що юнак чи юначка шукає потрібних матеріялів у різних малодоступних джерелах, не знаючи, що він є у "Юнаку".

Мало уваги присвячують "Юнакові" ті з юнацтва, які не зацікавлені пластуванням, які не розуміють того, в чому це пластування полягає.

Форми співпраці

● Щоб ідеї, суґестії, заохота до проведення акцій, остороги перед небезпеками тощо могли впливати на кожного юнака й юначку, треба не тільки знати їх, але сприйняти, дискутувати над ними зі старшими в родинах, поміж собою у товариському житті чи на сходинах. Є багато можливостей перевести це у життя різними організованими формами: дискусійними лавами, змаганнями, іграми тощо. Порадьтеся із своїми виховниками. Коли пізнаватимете "Юнака" не тільки по тому, який він виглядом, але по тому, що є у його змісті, тоді це буде пластування, тобто засвоювання ідей, напрямних для життя, набування необхідного знання для свого духового росту.

● Інша форма співпраці з "Юнаком" — це постачання його дописами. Добре було б мати у кожному осередку кореспондента, завданням якого було б постачати "Юнакові" дописи про Пласт в даному місті, заохочувати юнацтво "пробувати пера", пензля, ставати організаторами матеріялів, тобто ставати редакторами, бути лучником поміж редакцією та юнацтвом у своєму осередку.

● Третя форма співпраці — це співпраця із адміністрацією журнала. Коли б Ви знали, Друзі, скільки клопотів має вона із тими передплатниками, що "забувають" чи "недолюблюють" своєчасно надсилати передплати? До них треба писати, упоминати, а це коштує. Чи не могли б Ви увести такий звичай, щоб на початку кожного року всі члени куренів вислали передплати? Як це полекшило б працю адміністрації, скільки ми заощадили б сил і грошей.

"Юнак" потребує негайної допомоги!..

Наслідком зросту цін на папір, друк, пошти, великого заборгування передплатників "Юнак" переживає тепер велику грошову кризу. Є загроза для його правильної появи. Кличемо "SOS!" Можете рятувати ситуацію різними формами допомоги: 1) зберіть передплати; 2) проведіть акцію пластового заробітку в гуртках, куренях; 3) замість подарунків для товаришів (-ок) присилайте на пресфонд; 4) улаштуйте імпрезу, дохід з якої призначіть на допомогу "Юнакові"; 5) підготовтеся до колядування, щоб один вечір (поза колядуванням для Ваших станиць) піти колядувати, з спеціяльно для цієї мети вивченою малопопулярною колядкою, на "Юнака"; 6) з нагоди зустрічів з громадянами проведіть збірку на "Юнак" на листу. Зрештою, Вам не бракує помислів як і що це ще можна провести. Наше звернення до Вас — це прикра конечність. Але вона може стати радісною нагодою переконатися у тому, що "Юнак" є Вашим журналом, не тільки Ваших батьків і дідів, що він потрібний Вам, що він живе з Вами щодня, що Вам він не байдужий.

Чекаємо!

Скоб!

Подруга Гребля

ПРОХАЄМО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

● **вирівняти** негайно **залеглу передплату,** якщо хтось цього ще досі не зробив; біля Вашої адреси є число, яке вказує, до якого місяця і року заплачена Ваша передплата.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

СВЯТОСЛАВ НОВИЦЬКИЙ — чародій екрану

Мабуть мало хто з читачів "Юнака" знає хоча б дещо про діяльність цього особливого українського кіномистця, який здобув собі вже признання серед американців, але не користає з цього. Мистець рішив віддати свій талант і знання на службу українцям. Саме цей факт багато говорить. Його можна давати як аргумент усім тим загубленим з молодих, які часто не знають який фах їм вибрати, куди спрямовувати свої зацікавлення, як використовувати здобуту освіту та талант.

Життєпис Святослава Новицького вказує на його від дитинства здецидоване зацікавлення театром, кіномистецтвом. Народився у с. Торчин біля Луцька у відомій священичій родині. Батько — о. Євген, згодом єпископ Української Православної Церкви, недавно помер у Чікаґо; мати співачка і дириґентка, родом з Яковкевичів. Святослав виїхав з України в дитинстві. Перебуваючи в Европі, належав до Пласту в Ляндсгуті, а прибувши до Канади, перебував на Заході. Це мало вплив на його мистецькі зацікавлення. Освіту здобував у Давфині, Форт Віліямі, Торонті, Монтреалі, театральну школу закінчив у Каліфорнії, ступінь маґістра кіноматоґрафа одержав в Колюмбійському Університеті за фільм "Grain Giants of Canada". Під час студій постійно співпрацював з українськими, канадськими та американськими театрами, мав зв'язок із радіопрограмами та телебаченням. Ставши фахівцем, свої зацікавлення звернув на українську культуру. З власної ініціятиви, власними коштами, випродукував фільм **"Вівця в дереві".** Цей фільм здобув перше місце на Американському Фільмовому Фестивалі, Нью-Йорк, 1971. Його побачите в серії фільмів "Blue Ribon Circuit". Висвітлюють цей фільм у більших бібліотеках США, його оглянули вже десятки тисяч людей. Це вічний фільм який ніколи не втратить своєї актуальности, бо він зрозумілий всім народам, він вічний не тільки своїм особливим змістом, але й мистецьким виконанням. Кінотвір — "Вівця в дереві" це схоплене на кінострічку народження дереворизів нашого славного маляра-ґрафіка Якова Гніздовського при супроводі музики композитора Маріяна Кузана. Цим С. Новицький відкриває вікно у світ нашому мистецтву.

Інші фільми, що принесли розголос С. Новицькому в американців, — це "Architecture of USA" (нагорода "Grand Prix" в Парижі), "Transportations of USA" (відзначено зо композицію). Мистець виготовив і українські фільми "Щоб дзвони дзвонили" (про потребу зберігання українських традицій), "В обороні нескорених" (демонстрації молоді проти арештів в Україні), "Без заголовка". У пляні мистця ще інші культурно-національні фільми (відкриття пам'ятника Шевченкові в Вашінґтоні, на тему формування національної ідентичности та інші). Все це плянує і виконує самотужки.

Розмова з мистцем — це справжнє радісне відкриття. У мистця стільки захоплюючих перспектив. Він глибоко перейнятий вірою, що кіномистецтво зможе, при відповідній поставі громадянства до його плянів, стати потужним засобом культурного впливу на маси, зокрема на молодь, що у нашій культурі невичерпані джерела для творення мистецьких фільмів. І справді, у його фільмах єднаються на екрані рух, колір, слово у великої мистецької сили візуальну поезію, яка будить не тільки мертві речі зі сну, надає їм життя, збуджуючи у глядачів думки та почування, дає їм поживу есенціональної духової якости. Це справжнє чисте мистецтво, джерелом якого є любов до краси, до людей, створене "руками і думками чистими".

Т. Г.

ЗГАДУЄМО ПОЕТА ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА-КАНДИБУ

Цього року минає тридцять років, як помер закатований німцями в концентраційному таборі визначний український поет О. Ольжич — д-р Олег Кандиба.

Д-р Олег Кандиба був сином Олександра Олеся, поета клясика у нашій літературі першої половини 20-го століття і хоч археолог за фахом, уже молодою людиною почав також писати. Його поезії зібрані в збірках "Рінь", "Вежі" та в посмертній збірці "Підзамчя". О. Ольжич проживав враз із батьками в Празі, де, крім студій, був організатором молодих літераторів на еміграції, активним публіцистом та одним із керівних діячів Організації Українських Націоналістів. Саме як заступник голови Проводу Українських Націоналістів попав у німецьку тюрму та згинув, замучений гестапівцями.

Для наших юних читачів напевно буде цікаво прочитати його вірш, що вказує на близьке відношення до Пласту та відчуття пластової романтики.

ПЛАСТОВИЙ КАПЕЛЮХ

Він висить в мене в хаті на стіні,
широкополий, трошечки прим'ятий,
і ось, здається, нині вже вдесяте
киває і всміхається мені.

Він оптиміст, яких є мало в світі,
і стоїка такого не знайти.
От і тепер: попробував би ти
шість місяців так на цвяху гипіти!

Але! Близька вже — довгождана путь
по пралісах, по долах і по горах.
Знов дощ і спека і роса і порох —
від кого, а від нього не втечуть!

На голові незручно неспокійний,
він буде озиратись навкруги:
«Ну й небеса, і де їх береги?
А хмари! А простори вітровійні!

Наплечник, він обвис, немов мертвяк!
А підтягнися, посоромся, брате!
Ґедзь пролетів... (мале, але завзяте!)
І що це ноги шкадибають так?»

Увечорі ж — о, де узяти мови! —
Ліс — горна прірва. Небо — оксамит.
А ватра, ватра — дивовижний світ,
золотоцвітний сад казковий!

Брати, в нас дужий і зухвалий сміх,
усе пригадане тут — не єдине:
Стежки далекі, сонце й верховини
ми відшукали у собі самих.

О. Ольжич

Л. Ю.

КЛІТКА З ПТАШКОЮ

Кожного дня вранці Наталка допивала свою склянку помаранчевого соку, стоячи при вікні і споглядаючи вниз на вуличний рух. У той час життя міста вже йшло повним темпом — учні спішили до шкіл, дорослі до праці. Малі й великі авта виминали одне одного, трубіли та гуділи. А поміж цим усім проходжувались повільно власники собак — одні з величезними вівчарками, інші з малесенькими пудлями...

У будинку напроти Наталчиного жила пара старенських українців. Ось у них відкрилось вікно, і в ньому появилась укрита срібною короною коси голова старенької пані. Розсунула занавіски, попересувала трохи пишні вазони квітів і підвела зір, щоб глянути на небо. Зустрілась поглядом з Наталкою і зробила привітливий рух рукою. Наталка теж помахала. А коли виходила з будинку до школи, біля того вікна сидів уже старенький сліпий професор. Підставив лице під проміння ранішнього сонця і ніби надслухував — чи то шум міста внизу, чи може мову дружини...

***

Наталка завважила, що вже кілька днів ніхто не відхиляє занавісок, не відкриває вікна. Не видно ні професора, ні його дружини. Коли врешті заговорила про це до мами, довідалась, що професор помер.

— Як ця пані живе тепер самітня, — намагалася нераз уранці уявити собі Наталка.

Уважно вдивлялась у вікно, чи не побачить її знову. Але біля вікна нікого не було, хоча ввечорі завжди довго світилось там світло.

***

Фестин відбувався на українській оселі в горах. Сотні молоді з'їхались, щоб ще налюбуватись останніми теплими днями осени. Грали відбиванку, переганялись у мішках, крутили "колесо щастя". А під кінець фестину — льосування нагород.

— Наталко! Наталко! — Це ж твоє число! — закричали Наталчині подруги, коли суддя витягнув із дзбанка карточку і відчитав число 130.

— Справді! Це її число! — Здивована вибігла на підвищення до судді. Вона ж досі ніколи нічого ще не виграла, навіть була переконана, що "не має щастя".

Суддя підніс високо понад голову позолочену клітку з маленькою в ній папужкою. Всі били браво. Наталка взяла клітку і заглянула до середини. Синьо-зелена пташка крутила голівкою і придивлялась до своєї нової господині.

***

Приємно було вертатись додому з виграшем. Таке гарне пташатко. Коли Наталка заходила в двері свого будинку, кинула ще зором на вікно навпроти. Воно було темне, заслонене. Зупинилася. Постояла трохи, а тоді перейшла вулицю. Поволі підіймалась сходами на третій поверх. Стала перед дверима, не відважуючись постукати. Та вкінці застукала. Почула повільні кроки.

— Це я, Наталка, — голосно сказала, ще поки її спитали.

Двері відчинились. У них стояла пані з вікна. Тепер здалась Наталці такою маленькою, дрібненькою, безпомічною...

— Добрий вечір, — привітались одночасно.

— Що ж біля тебе, дитино? Ти така запалена сонцем. Їздила кудись напевно?

— Так, була в горах. І подивіться, ось я виграла пташку. Хотіла б вам подарувати.

Пані ніяково дивилась на клітку з пташкою, що притаїлась. Де їй тепер до пташки... Але Наталка вже поставила клітку на стіл і прощалась. Пані не могла не прийняти. Дякувала і просила Наталку заходити.

***

Коли Наталка на другий день уранці стояла біля вікна, заслони у вікні навпроти зарухались. Сивоголова пані відкрила вікно, порозсувала на боки вазони й пішла в глиб кімнати. За хвилину вернулась і поставила на підвіконні клітку з пташкою. Щось там у ній поправляла, щось приговорювала. А тоді підвела погляд на Наталку. Помахала їй рукою і присіла біля вікна.

Григорій Гдаль

ОСІННЄ

Затомився полудень,
присів на пень,
вишиває павутинням літній день.
Сірий хвостик,
сірі вуха,
очі зхмарені,
зайчик скочив на долоні —
соняшний —
врятуватися від тіні,
такий лячний.
Так набігався за сонцем я
за день —
затомились сірі вуса —
тень,
тень-нь-нь.
В хмарах сонце позіхнуло
і на зайця тінь дмухнуло,
задрімало все, заснуло...

***

Осінь без тебе —
не осінь,
осінь без тебе —
тлінь,
осінь без тебе —
просто
мертвого літа
тінь.

Олекса Грищенко

Попів яр

Із книжки О. Грищенка **"Україна моїх блакитніх днів".** Олекса Грищенко — визначний український маляр, який перебуває від довгих років у Франції, виїхавши з України в часи великої визвольної боротьби, понад 50 років тому.

***

Ми відкрили Попів Яр, маючи по яких десять-дванадцять років віку. Треба було перебратися за річку, перейти вербняк, горбок та кілька верст полем — і ми вже там. Це був глибокий яр, зелений, мов смарагд, порослий здоровенними дубами. На дні, біля маленького потічка, пробивалося під старезною березою джерело.

Кому належав яр і левада при ньому? Хто тут косив? Ми цього не знали. Добігши до яру, ми ніби на команду кидалися грудьми на траву і з радісним вереском котилися аж на дно яру. Здавалося, що звідси до міста добра сотня кілометрів! Глуха, таємнича місцевість. Під могутніми кріслатими дубами в траві проглядали шапки великих грибів, які й потрапляли нам у кошик.

Близенько від яру тяглося картопляне поле, наше картоплиння. Вигрібши руками трохи картоплі, ми заходжувалися її пекти. Ось уже і ямка для вогню готова, хтось черкає сірником. Раз, удруге... Мали тільки три сірники — і всі вони погасли! Нещастя! Що діяти? Хоч-не-хоч, треба бігти додому. Звичайно, нікому не хочеться. Вдаємося до жеребків: "она, бена, рек..." На біду, жеребок випав мені. Беру ноги на плечі й пускаюся в дорогу. Шлях неблизький, та я вже перебігаю дорогу, із спритністю молодого козеняти перескакую через тини. Пригинаючись, перебігаю через садок. Мить — і знову три сірники за пазухою (ми частенько не мали кишень у штанцях), і знову вітром жену крізь лози, через горбок, до Попового Яру.

Палає вогнище. У диму, що виїдає очі, печемо смачну молоду картоплю. Швидко набиваємо нею животики, обличчя масляніють від задоволення: ми розкошуємо. Ще не встигла зозуля закувати вечірнє "ку-ку", як ми знову з галасом, мов дикуни, скочуємося на дно яру і вмиваємо там над джерелом замурзані личка.

Щаслива, спокійна тиша. Її порушує краканням ворона. "Он вона!" — закричав

Млин на Десні

Івась, показуючи рукою на височезну березу, де майже на самій вершинці в ясному листі темніло гніздо. Ворона належала до тих нечисленних птахів в Україні, гнізда яких можна було безкарно "потрощити".

Івась ледве охоплював почорнілий стовбур берези, однак не хотів здаватися і відважно ліз угору. Він допомагав собі в цьому, то підпираючися ногами, то чіпляючись за гілки; кора падала нам на голови. Раптом — що ж це! Жахливий тріск!... З п'ятнадцятиметрової височини наш Івась каменем упав на землю! Глухо гупнуло, ми всі завмерли. А Івась, заплющивши очі, швидко почав проказувати "Отче наш, іже єси на небесі" і якось неприродно, навкрячки посунувся по землі навкруги берези.

Ошелешені несподіванкою, ми не рухалися й не знали, що діяти. Шість разів обкружляв Івась довкола берези, щоразу проказуючи "Отче наш", шість разів крикнула ворона з дерева похоронним голосом, а наш відважний братик нарешті звівся, мов та кішка, на чотири лапи і, заклопотаний, ніяково до нас усміхався. Це було справжнісіньке чудо! Повернулися додому і нікому й словом не обізвалися про нашу пригоду.

Таких пригод траплялося чимало в нашому дитячому житті.

Молоде перо

БАБУНЯ

Стоїть у пам'яті моїй
лице
стареньке. —
Очі ласкаві, глибокі, погідні...
немов розповідають
радощі, журби, страждання минулі...
А тепер розливають
лиш любов і зрозуміння.
У них
скарбниця багатств душі,
мудрість материнська,
щедрість, теплота...

Сняться мені ті очі ласкаві,
прозорі, спокійні,
зморщене лице, шкіра мов шовк,
груди теплі, м'які, притульні,
руки старечі, спрацьовані —
рідні мені!
Простягнені,
приймають мене в обійми...
Бабуню, не забуду Вас ніколи!

Пл. розв. Люба Гавур
28-ий Кур. ім. Кн. Ольги, Клівленд

У ШКОЛІ

Прийшла я до школи; вже вчитель сидить
І, бачу, на мене суворо глядить.
Я сіла на лавку, дістала книжки.
«Чи варто до школи було мені йти?»
Враз чую: до себе він кличе мене.
Я слинку ковтнула разів, може, з три,
Та вийшла відважно, ще й ніс догори.
Тим часом він люльку свою запалив,
Старими руками у рот устромив.
Я стала, дивилась, із страху трусилась.
«Ой, горе, а що ж я цей раз наробила?»
Учитель на мене з-під брів поглядає,
А я на підлогу дивлюсь і чекаю,
А в чім провинилась, і досі не знаю.
Нарешті я чую від нього слова:
«Ти в іспитах перша в цім році пройшла».
Я дуже зраділа, сплеснула руками
Й хотіла відразу побігти до мами.
Тепер я вже бачу, що вчилась недаром
Та ще й нагороду я, мабуть, дістану.

Тая Шевченко, 12 років,
учениця 6-ої кляси Рідної школи
в Нобл Парку біля Мелборну, Австралія

ПЛАСТУНИ ХОЧУТЬ БУТИ У ВЛАСНІЙ ХАТІ

Здається, що всюди, де є пластові станиці та працює від довгих років Український Пласт, наші пластуни прямують до того, щоб мати власні домівки і власні доми, в яких пластова молодь могла б почуватися справді "як дома" та відбувати свобідно свої зайняття. І ось саме в останньому часі довідуємося про багато нових намагань пластунів мати свій власний куток.

У Вінніпеґу на далекому заході Канади провід пластової станиці та Пластприяту задумав будувати власний дім і, як нас інформують, ідея того великого пляну вже зреалізована. Дім готовий! Головою будівельного комітету став теперішній станичний, пл. сен Любомир Шулякевич.

У Буенос Айресі в Арґентіні крайова пластова старшина, що від початку своєї діяльности працювала у відступлених церковних чи інших громадських домівках, вирішила тепер закупити власний пластовий дім, в якому могли б відбуватися всі пластові зайняття та містився б пластовий провід. Пластунів в Арґентіні було не багато, але вони завзяті й працюють пильно так, що в останньому році добули багато нових членів до новацтва. Це дає запоруку, що Український Пласт в Арґентіні має майбутнє та потребує власного приміщення по двадцятьох роках життя "кутом". Пластовий провід в Арґентіні звернувся з проханням до Головної Пластової Булави, щоб закликала інші пластові організації допомогти своїм друзям набути власний дім. Досі зібрано вже понад 10 тисяч на цю ціль на терені Канади.

У Денвері, США, де вже понад 15 років пильно працює чисельно мала, але завзята група пластунів, є власний пластовий дім. Цього року пластуни "святкували" неабияке свято — повне сплачення боргу, затягненого на закуп цього дому. Був навіть бенкет і відзначення всіх тих, що спричинилися до того діла. І так сьогодні пластуни далекого Денверу можуть говорити, що вони вже справді у власному домі.

ПРИЯТЕЛІ І ДОБРОДІЇ НАШОГО ЖУРНАЛУ

Хоча, здавалося б, усі тепер добре свідомі великих фінансових труднощів, з якими бореться наш журнал, як також інші пластові видання, через підвищення цін на папір, друк і пошту та зростаючу загально інфляцію — однак мало наших читачів чи прихильників "Юнака" стараються нам активно допомогти.

Єдино сумна нагода смерти й похоронів пластунів і непластунів спонукує складати датки на пресфонд "Юнака", і вони часом справді великі.

Але сьогодні хочемо відмітити три особливі випадки зрозуміння і щедрости для "Юнака", з того у двох випадках мова не про пластунів. Це вказує, що маємо серед громадянства і серед пластунів сеньйорів та старших пластунів справжніх приятелів. Коби тільки було таких більше!

У пам'ять Тітки на "Юнака"

У місяці вересні померла в Нью-Йорку пані Л. Ф. Герасимович — мати пластунки сеньйорки Слави Лушпинської з куреня "Ті, що греблі рвуть". Тепер подруга Слава переслала на пресфонд "Юнака" 800 ам. дол., які склав на її руки братанок Помершої д-р Павло Омельський з Клівленду.

Нам не відомо, що спонукало д-ра Омельського до такого княжого дару саме на наш журнал, але ми йому за нього невимовно вдячні.

Справді "Юнак" має в д-рові П. Омельському свого добродія, і ми йому на цьому місці в імені редакції та адміністрації журналу складаємо дуже щиру подяку.

Мистець Григорій Крук подарував на пресфонд свою різьбу

У відповідь на поміщену в "Юнаку" за місяць квітень ц. р. коротку статтю про широковідомого українського скульптора Григорія Крука ми одержали від мистця сердечного листа з подякою за поміщення згадки про нього. Одночасно він повідомляє нас, що з приводу смерти свого учителя Дмитра Ліськевича, батька та діда відомих пластунів, він подарував на пресфонд Пластового Видавництва одну із своїх різьб у бронзі п. з. "Група дітей".

Це справді зворушливе, що Григорій Крук саме таким княжим даром для нас хоче вшанувати пам'ять свого давнього вчителя, і ми можемо лише з великою вдячністю включити цього відомого мистця-скульптора в ряди наших справжніх приятелів.

З юнацького Свята Весни на "Юнака"

У травні цього року, як щорічно, на Пластовій оселі "Вовча Тропа" в США відбулося Свято Весни для пластунства з ряду стниць Нью-Йорку та околиці. Проводили його цим разом курені УПС і УСП "Ті, що греблі рвуть" та "Лісові Чорти". Після закінчення всіх звітів та рахунків організатори постановили надвишку із Свята в сумі 800 ам. долярів переслати на пресфонд "Юнака", знаючи, як наш журнал потребує фінансової допомоги і в якому скрутному положенні він тепер опинився. Без проголошень і реклями — тихо і скромно переслали вони цю суму до адміністрації нашого журналу й були поміщені в жовтневому списку датків на пресовий фонд.

Однак цього датку не можна ставити поруч одно- чи дводолярових, як і не можемо поминути мовчанкою зрозуміння цих двох куренів для наших конечних потреб і для того, щоб "Юнак" міг продовжувати свою появу.

Дай Боже, щоб ми мали серед сеньйорських та старшопластунських куренів більше таких приятелів та щоб при нагоді інших зустрічей, з'їздів чи таборів вони пригадали собі, що "Юнак" потребує тепер більше як коли досі загальної допомоги.

Редакція та адміністрація "Юнака"

У радісну річницю 25-літнього ювілею нашого подружжя складаємо $100.00 на пресовий фонд "Юнака".

МАРІЯ і МИКОЛА СТРУКИ
Ґарфілд, США

● **"Юнак" — це журнал нас усіх.** Це наша спільна власність і цінність, тож усі ми **даваймо "Юнакові"** нашу всебічну і постійну **підтримку!**

УСПІХИ НАШИХ ДРУЗІВ

ВІРА ЯЦИК

Ст. пл. Віру Яцик добре знають читачі "Юнака", бож вона довгий час допомагала в його мистецькому оформленні та прикрашувала своїми рисунками.

Тому ще з більшою приємністю повідомляємо всіх наших читачів про її успіхи в мистецькій ділянці. Вона як студентка 3-го року Комерційного Мистецького Коледжу в Торонті одержала за свою працю п. з. "Я і вони" першу нагороду на виставці праць студентів усіх мистецьких коледжів у Торонті. Нагороджена картина — це рисунок олівцем, дуже цікавий своєю композицією. Не диво, отже, що вона збудила особливе зацікавлення серед 200 виставлених праць. Жюрі признало її найкращою.

Ст. пл. Віра Яцик щойно розпочинає свою мистецьку кар'єру, але в українській громаді в Канаді вона вже добре відома, спершу як ілюстраторка "Юнака", а згодом як постійна ілюстраторка телевізійної української програми для дітей "У тітки Квітки". Вона теж виконала одяги для дитячої оперети "Коза-дереза", яку виставляв відомий молодечий хор Свято-Миколаївської школи "Веснівка".

Зі здобуттям тепер першої нагороди на виставці коледжів — наша подруга Віра починає добувати собі ім'я у канадському мистецькому світі. Бажаємо їй багато успіхів на цьому полі та багато творчого запалу.

Редакція

Автопортрет

Птаха на чорному

Голова смерти

АНДРІЙ МАДАЙ

Рідко коли чуємо про "визначних" ровесників, яких осяги дійсно цінні в нашій громаді, але таких молодих людей багато. Треба тільки знати, де за ними шукати. І ось, щоб улегшити вам працю, хочу представити вам ст. пл. Андрія Мадая, члена куреня "Лісові Чорти".

Андрієві 21-ий рік, він уже виграв нагороду Typhony Grant за своє графічне мистецтво. Це значить, що він має оплачений 1-річний прожиток, має можливість творити. Це теж поширює можливості його дальшої кар'єри, бо та фундація, яка платить таку стипендію, дуже престижева.

Андрій цікавився мистецтвом ще в середній школі і дотепер назбирав велику кількість нагород; між ними Print Club Prize і L. C. Tiffany Award. Кілька його малюнків висять у музею в Римі, де Андрій часто перебуває.

Самі твори, стверджує мистець, треба переживати. Вони мов самі творяться, і їх не можна робити насилу. Андрій має у своєму приміщенні свої картини, щоб у хвилинах розпуки пригадати собі, як виглядала його попередня праця і до чого ще може прямувати. Добра філософія, Андрію! Бажаємо Тобі дальших успіхів у Твоїй праці.

Ст. пл. геть. вірл. Ксеня Одежинська

Ростислав Кедр: **"Лісові Чорти"**, поема, частина перша, В-во Пластового Племени "Лісові Чорти", Торонто-Дітройт, 1972.

Плем'я "Лісові Чорти" не могло краще відзначити своє 50-річчя, як саме утриваленням свого життя у літературному творі, в **поемі.**

Автор, що сам був співтворцем Куреня та його історії, змальовує у поемі образи цієї історії з особливим йому ліризмом, дотепом і тугою, такими яскравими кольорами, що читач, хоч би недолюблював, з тієї чи іншої, причини, "чортячого кодла", прочитавши поему, полюбить його.

У поемі описи братання з природою у безконечних мандрах. Мандри розпалювали у юнацьких серцях вогонь — жадобу пізнання рідної країни. Природа кликала їх з міст у зелені Карпати шукати пригод, невигод твердого життя, слідів історії народу, зустрічей з населенням, можливостей творити традиції свого куреня, напоювати душу чаром духової краси рідного народу та його землі.

Під час мандрів юнаки задумувались над знайденим шоломом, крісом, над історією Довбушевих печер, над руїнами Манявського Скиту, скрізь вони відчували на собі подув "духа предків".

Тодішність у поемі віддзеркалена згадками: про митрополичу "тесану" оселю в Підлютому, лікувальні місцевості в Карпатах, де з'їжджалися літники, про їхні забави, жарти, пісні, про гостинність священичих домів, про карпатські незабутні ночі із шумом гірських потоків і тужливим звуком фльояри, про гарт пластового вишколу у лісовій школі Чмоля, про те як народжувалися пісні, традиції куреня та таланти його членів. Співаючи лісовий гимн: "Наш прапоре, зорій нам у неволі вогненним сяєвом воскресних днів", підіймалися юнацькі душі під небо. І хоч старшим "Лісовим Чортам" тепер ці мандри видаються "хлоп'ячими іграшками", проте, чар їхньої романтики зберігатиметься у поемі та служитиме пластовій молоді як пахощі "лісового кадила", допоможуть підійматися вгору черговим пластовим поколінням.

Поема "Лісові Чорти" — це цінний вклад не тільки у пластову літературну творчість, але в українську літературу взагалі. Її повинні набути всі пластові бібліотеки та пластуни для домашніх бібліотек. Тираж, на жаль, дуже малий — 500 примірників. Книжка чепурна, на доброму папері, великий друк, старанно оформлена заставками, курінними емблемами. Ціна — дол. 3.50. Набувати можна в Канаді:

Jarema Wesolowskyj, 307 Shaw st.,
Toronto, Ont. M6J 2X1, Canada

у США: Богдан Одежинський
1115 Orleans Rd., Cheltenham, Pa. 19012, USA

Едвард Козак: "Лісовий Чорт" — олія

100-річчя Світового Поштового Союзу

Цього року сто п'ятдесят держав відзначують 100-річчя Світового Поштового Союзу.

Поштові системи та своєрідні поштові уряди існують уже майже 4,000 років. Наприклад у Єгипті від XII-ої династії, у Китаю від династії Чу (1122-255 перед Христом), про що згадував Марко Польо у своїх мемуарах.

Грецький історик Ксенофон ширше описував перську поштову систему за часів Кира Великого, підкреслюючи швидкість доручення листів (200 миль за один день); Геродот окреслив перську пошту такими похвальними словами, що їх ще тепер поштовий уряд США уживає як своє гасло: "Ані сніг, ані дощ, ані спека чи темнота ночі не стримує цих післанців від швидкого досягнення їхніх визначених напрямних".

Найкраще поставлену і зорганізовану поштову систему мала Римська імперія, "курсус публікус", а за часів Діоклеціяна вже існувала пошта для приватного вжитку громадян імперії.

Мусулманський султан перед хрестоносними походами мав 930 поштових баз на 6-ох головних дорогах Арабії.

Середньовіччя мало свої приватні поштові улади (королівські, церковні та університетські).

Перший "офіційний" поштовий уряд зорганізовано у Франції за панування Людовіка XI — 1477 р.

Із винаходом друкарської машини та поширенням письменности населення і розвитком міжнародної торгівлі почався натиск на уряди (усіх культурних країн) дати змогу циркуляції приватним листам. А це державам вийшло на користь, бо приватні листи і посилки вповні оплачували кошти поштових уладів, які були монополією даного королівства чи князівства.

Щоб наладнати поштові посилки поза кордонами поодиноких держав, треба було робити міжнародні договори; один з перших уклали Д. Хуан Таксіс (Еспанія) і Ґ. Фокей (Франція) в 1601 р. На підставі цього договору листи з Франції без перешкод доходили до Мадріду, а з Еспанії доходили до Риму і навіть до Голляндії.

Приватні договори поміж державами тривали аж до першої половини 19-го сторіччя.

Однак із щораз більшою кількістю листів, посилок та вже й часописів, як також із далекими просторами: поміж США, Канадою, Індією, Південною Америкою, прийшла конечна потреба наладнати поштову справність, оформити світовий договір та створити систему, яка зорганізувала би та провадила справну міжкрайову виміну пошти.

Однією з головних перешкод було неправильне оформлення поштової системи та високі поштові оплати (залежні від віддалі, а не від справжнього кошту достави) за приватні листи. Коли ж у 1847 році проєкт закону сера Ровлянда Гіла перейшов у життя і Великобрітанія випустила першу поштову марку, знизила поштові оплати і поліпшила справність пошти, інші держави почали взоруватися на брітанській системі та поліпшувати свої системи. Маючи зорганізований поштовий рух у нутрі держав, можна було приступати до проєкту світового договору.

Першим рушієм цієї ідеї був головний постмастер США, Монгомері Блер, що в 1862 році запропонував міжнародню конференцію;

але, на жаль, ця перша Паризька Конференція (1863 р.) не увінчалася успіхом. Було лише 15 представників держав; вони не мали ще вповні наміченої програми та системи проведення в життя контролю міжнародньої пошти, а до того багато держав не мало ще вповні справно зорганізованих поштових систем. Одначе конгрес склав програму з 31 пункту, яка стала підвалиною для пізнішого статуту СПС.

Аж за 11 років, 9-го жовтня 1874 р., головно завдяки організаційній енергії та невпинній праці генерального постмайстра Німецької імперії, Гайнріха фон Стефана ("батька СПС") на конгресі в Берні (Швайцарія) 22 держави підписали договір про міжнародню виміну пошти.

Від того часу листи могли переходити через інші країни без перешкод і були доручувані адресатам без перешкод. (Наприклад — лист з Англії до Львова мандрував через Францію, Італію, Австрію аж до Галичини).

Адміністрацією Союзу займався секретаріят, а щокілька років відбувався конгрес усіх представників для обговорення поточних справ та усправнення діяльности СПС.

Усі держави — члени Союзу прийняли однакові стандартні закони про виміну пошти, за винятком оплат, тому що для деяких країн пошта та поштові марки — це одне з більших заробіткових джерел.

У 1948 р. СПС увійшло до Об'єднаних Націй, не втрачаючи своєї автономії — осідок далі є в Берні, а головними директорами завжди були і є швайцарці із швайцарського поштового уряду.

Від 2-ої світової війни конгреси відбуваються що 5 років, а екзекутивний і сполучий (лієйзон) комітети наглядають за адміністративними справами разом із секретаріятом, який прийняв назву "Міжнароднє бюро" і є під екзекутивою швайцарського поштового уряду.

Держава, що втратила свою незалежність, автоматично перестає бути членом Союзу (напр., балтицькі країни від 1940 р.).

Україну прийнято в члени 13-го травня 1947 р., але під назвою Українська РСР.

На 17-тім Конгресі СПС у Льозанні, Швайцарія (22-го травня до 5-го липня 1974 р.) обрано Українську РСР членом виконного комітету Світового Поштового Союзу.

Ст. пл. скоб Юрій Ігор Павлічко

УЧАСТЬ ЮНАЦТВА В ПРОГРАМІ ВЕЧОРА В ПОШАНУ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА Й У СВЯТІ КНИЖКИ

Відгукуючись на акції Двомісячника української книжки", Рідна школа в Нобл Парку (керівник — Тетяна Сліпецька) та місцевий відділ Союзу Українок (провідниця — Божена Коваленко) зорганізували свято книжки, запросивши для мистецької програми Мелборнський літературно-мистецький клюб. Під час доповіді голови клюбу Дмитра Нитченка про творчість Василя Симоненка (з нагоди 10-річчя з дня смерти). Поезії поета читали студенти місцевої Педагогічної школи та молоді автори-початківці: Дарія Федевич, Орися Опар, Леся Шевченко, Олег Шевченко та Ігор Якубович. Крім них, дві поезії та новелю "Вино з троянд" Василя Симоненка прочитала відома рецитаторка і керівниця балетної студії при цій школі, артистка Ірина Залеська. Після доповіді з читанням власних творів виступали старші автори Божена Коваленко, Зоя Когут та Неван Грушецький, з початківців: Орися Опар, Леся Шевченко (студентка Лятробського університету) та Юрко Ткач (студент Мелборнського університету). Крім них, уперше брали участь наймолодші авторки — 12-річна учениця Тая Шевченко та маленька Катруся Сліпецька. Під впливом літературних вечорів та участи молоді помітне зацікавлення серед інших молодших учнів. Бажано, щоб при школі з допомогою вчителів та літературного клюбу створили літературний гурток.

Після цього літературного вечора відбувся продаж книжок, яких був великий вибір. На цьому святі, де було присутніх 60 осіб, Т. Сліпецька продала на 119 долярів, а за перший місяць Двомісячника на 300 долярів. Це одна з тих небагатьох шкіл, які систематично допомагають у проведенні Двомісячників і найбільше розповсюджують книжок. Минулого року Т. Сліпецька розповсюднила книжок під час 16-го Двомісячника на 500 долярів.

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Громотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові,
Хай сигать образи — все одно
Я проллюся крапелькою крови
На твоє священне знамено!

Із подорожів пластунів-семінаристів по Італії

9 травня цього року відбулась у нас шкільна традиційна прогулянка до далеких міст туристичного та історичного значення. Цим разом вибрались ми на південь Італії з наміром, оглянути Помпеї, Амальфі, Сорренто та Салерно.

По Св. Літургії та сніданку ми сіли в автобуси і рушили "в мандри". Вже весна... Ясне сонце, наче відроджене, заблистіло на вимитій блакиті неба. На полях тепер просторо. Так, життя пробудилось. Ось пролетів лагідно жайворонок, злинув і затріпотів гарячими барвами в сяйві сліпучого сонця метелик-цитриняк.

Наші дописувачі: зліва направо: пл. уч. Ю. Горацький — "Соколи" — 1 кур. Філядельфія, пл. уч. М. Хомин — "Тигри" — 11 кур. Торонто, пл. юн. Р. Хомин — "Пантери" — 15 кур. Торонто, пл. роз. Р. Винницький — "Чорний Яструб" — 3 кур. Торонто.

Монте Кассіно

На обрії несподівано завиднів Монте Кассіно. Це горб висоти 45-ох метрів, на якому пнеться до небес відновлений манастир, що його заснував св. Венедикт ще в 529-му році по Христі. Первісний манастир збомбардували американські та брітанські літаки під час минулої війни з наміром вигнати з горба Кассіно сильну німецьку залогу. Цей горб зрошений кров'ю також українців, які записались до корпусу польського командира Андерсона, що успішно, але з великими втратами, відігнав німців. На Монте Кассіно побудовано великий цвинтар, де цих героїв поховано. Українські гробівці відрізняються від інших своїми трираменними хрестами.

Везувій

Подорожуємо далі. Вже видно місто Капуа, одне з найстаровинніших місцевостей південної Італії. В 73-му році до Христа гладіяторська школа в Капуї під проводом Спартака повстала проти Риму. Римляни жорстоко придушили це повстання.

От наші мандрівники забажали відвідати острів Капрі! Гроші є, охота є, корабель є, тільки немає часу! Відпливає корабель о восьмій годині вечора!

Об'їжджаємо Неаполь і в'їжджаємо на автостраду, що веде до Помпеїв. По дорозі маєстатично спинається до небес вулкан Везувій. Він високий на 1,136 метрів. Варта затриматись над історією цього вулкана. У 63-му році по Христі великий землетрус частинно знищив Помпеї, Геркулянум та Неаполь. Це були перші ознаки пробудження вулкана. Везувій вибух 79-го року і засипав попелом та лявою Помпеї, Геркулянум і Стабію. До 1500-го року відбулось ще 9 вибухів, згодом Везувій "застиг". Люди оселились на підніжжі вулкана, кратер заріс лісами. В 1631 році страшний вибух знівечив помешкання людей і, здається, лява дійшла навіть до моря. У нашім столітті Везувій вибух, здається, два рази: 1906 та 1929 рр. Два роки тому накручували фільм про вибух вулкана. Режисери накидали до кратеру багато гуми та запалили її. Виходив густий чорний дим, який можна було бачити на віддалі кількох кілометрів! Увесь Неаполь і довколішні села збентежились, і мешканці негайно покинули свої доми. Світова преса зголошувала черговий скорий вибух! Очевидно, все швидко вияснилось.

Помпеї

Заїжджаємо до Помпеїв і в очі впадають нам розкопки. Це старовинне місто, яке в 79-му році засипав Везувій. Помпеї в часі вибуху вулкана мали близько 20,000 мешканців,

з чого 5,000 загинуло. Між 1594-1600 рр. архітект Д. Фонтана натрапив на зруйновані мури й епіграфи, не думаючи, що це належало до великого засипаного міста. Щойно в 1748-му році почато регулярні розкопки, остаточно завершені в другій половині минулого століття.

Автобуси затримались недалеко базиліки Матері Божої Вервиці. Увійшли ми до базиліки. Базиліку збудував 1876 р. Вартоломей Лонг. В останніх часах її значно побільшено. Дзвіниця висока на 80 метрів! Всередині скромно, але гарно. Над вівтарем висить ікона Матері Божої Вервиці, прикрашена дорогоцінними каменями. Відвідали ми й гарну крипту базиліки.

Сорренто

Підкріпившись, ми рушили знову в дорогу — до Сорренто. Їхали ми все вище вгору. Гори вкриті чудовими зеленими лісами, де-не-де видніли хатинки.

По годині їзди ми знайшлись на головній площі Сорренто, яка присвячена поетові Тарквато Тассо, що народився і виріс у цім місті. Він славився поемою "Звільнення Єрусалиму".

Сорренто — місто помаранч та цитрин. Всюди вздовж доріг ростуть помаранчі й цитрини, і їх можна цілком свобідно зривати з дерев. Недалеко б'є море об прибережжя. Краєвид прекрасний!

Амальфі

Накупивши сувенірів, вирушаємо в дорогу до Амальфі. Їдемо по т. зв. "настро аззурро" ("голубій стьожці"). Кажуть, що ця дорога має 1,000 закрутів! Це ніщо інше, як амальфітанське побережжя, одне з найкращих у цілій Італії. Починається вона на висоті 25-ох метрів над рівнем моря і, видовжуючись через 27 кілометрів, доходить навіть до 200 метрів! Провалля страшні і глибокі. Дороги, вибиті в скелі, досить широкі й вигідні. Краєвиди — надзвичайні. На папері неможливо описати. Те, що бачите на знімках — крапелька в морі. Амальфі — маленьке місто при березі моря. Оглянувши його, заходимо до семінарії. Наші сестри приготовили нам смачний обід: помідори, курку, шинку, ковбасу, солодощі, овочі та напитки. По такому обіді ми пішли на дальші оглядини Амальфі.

Амальфі була найдавнішою італійською морською республікою, яка в XI стол. торгівлею зі Сходом накопичила великі багатства і дійшла до вершин. Її морські закони, зібрані в Амальфітанські Таблиці, служили кодексом світовій торгівлі до 1570 р. Амальфітанці також винайшли перший компас! У крипті старовинної катедри зберігаються мощі св. Андрея Первозванного. По відвідинах базиліки ми всі побігли до моря, і нашим крикам та знімкам не було кінця.

Наші репортери позують у своїх "сомбреро". Ми цій знімці дали титул "тоф ґайс"

Салерно

Салерно — крикливе та гамірне місто, зовсім відмінне від маленького і спокійного Амальфі. Саме місто грецько-етруського походження, що 194-го року перед Христом стало римською колонією. З трудом вузькими вуличками добились ми до катедри. Її збудовано в 1079-1084 рр. на доручення славного папи Григорія VII. На жаль, згодом всю цю структуру високої мистецької вартости замальовано вапном з наміром модернізації церкви. Тепер поволі стягають вапно і стараються привернути катедрі її первісний вигляд. Побіч головного вівтаря знаходиться скромна капличка Григорія VII, який тут спочиває. Видно дуже добре його тлінні останки, замкнуті в склянній освітленій труні. Ми ще пройшлися по місті, відтак рушили додому, бо було вже пізно.

***

Написали ми цю статтю-репортаж, щоб познайомити подруг і друзів з нашою тут діяльністю. Коли інші забавлялись чи робили щось інше, нас п'ять зібралось і ми старались дивитись на все історичним та мистецьким оком. Хто знає, коли ми повернемось у наші станиці і кинемось у вир пластової праці, чи ці наші подорожі не стануть нам у пригоді. Зрештою — ми пластуни і любимо мандрувати. Наше знамено — "подертий черевик"!

Скоб!

Пластові репортери з Риму

ПЛАСТУНАМ І

ПЛАСТОВА СВІЧЕЧКА

Цього Різдва будемо продовжати пластову традицію — запалення Святвечірньої свічечки.

Щоб вам було приємніше відновляти її і щоб ви мали що продавати на пластових базарах, подаю легкий спосіб змайстрування свічечки.

Матеріяли:
грубий кольоровий "срібний папір" — алюміній
тектура чи грубий папір
2 роди спиначів ("кліпс" і "стейпелс")
клей і прозорий плястер
штучні галузки ялинки
кольорові свічки — 4 чи 5 інчів заввишки

Знаряддя:
олівець
великі ножиці

Відрисуйте рисунок ч. 4 за поданими розмірами на тектурі чи грубім папері. Витніть, прикладіть до грубого кольорового "срібного паперу" — алюмінію, який продають на святочні прикраси. Шукайте в крамницях з приладдям до майстрування чи з різдвяними прикрасами (дивись — жовті сторінки телефонічної книжки). Алюміній може бути у звоях чи в аркушах, але мусить бути такий грубий, щоб міг стояти,, коли його зігнути, приблизно як обкладинка "Юнака" (дивись рисунок ч. 3).

Відрисуйте вашу паперову лілейку на алюмінію. Витніть, — не відтинайте долішньої частини трапеза від самої лілейки. Зігніть підставу — кольоровий бік алюмінію допереду (дивіться — рисунки ч. 1 і ч. 3). Як уживаєте грубого алюмінію, лілейка буде сама стояти на своїй підставі.

Якщо алюміній затонкий і лілейка не стоїть, витніть з тектури лілейку тієї самої величини. Приклейте її до алюмінію ґумовим клеєм. Щоб вона краще стояла, приліпіть до неї плястром спинач ("кліп"), зігнутий на кут 90⁰, ззаду лілейки і підстави.

Сам стояк на свічку робите також з алюмінію. Відрисуйте рисунок ч. 2 на тектурі.

Витніть. Приложіть до алюмінію і відрисуйте. Витніть. Прикріпіть стояк спиначем ("стейпел") до підстави. Зігніть кінці (дивись рисунки ч. 1 і ч. 3). Встроміть кольорову свічку (4 чи 5 інчів заввишки) у стояк.

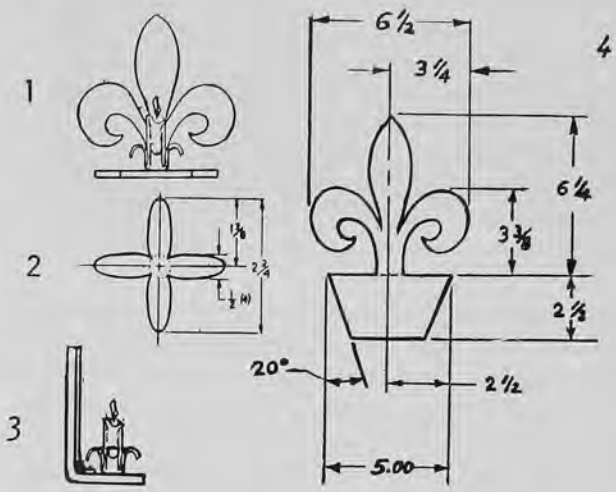

Підставу можна прикрасити гілками штучної ялинки (дивись на знімку). Не уживайте справжньої ялинки — легко запалюється.

Цю лілейку легко зробити і можна її продати на різдвяному базарі. Це гарна прикраса на цілий рік і її можна вживати на чергові свята.

Свічечка дуже гарно відбивається в алюмінію, а алюміній та штучні гілки безпечні й горять. Але, не зважаючи на це, завжди будьте обережні з вогнем.

Розбанич

ЛИСТОВИЙ ПАПІР — ЩЕ ОДИН ПОДАРУНОК

Подумаєте, прочитавши заголовок — от велика річ! Кожний знає, що коли не стає "ідеї" на подарунок, тоді можна купити завжди з добрим успіхом листовий папір. Його кожний потребує та уживає. Але не про такий "купний" папір хочу сьогодні Вам розповісти, а інший, кращий, зроблений власними руками, а при цьому дешевший.

Тут зраджу таємницю та відповім на запити моїх численних знайомих, які вже не-

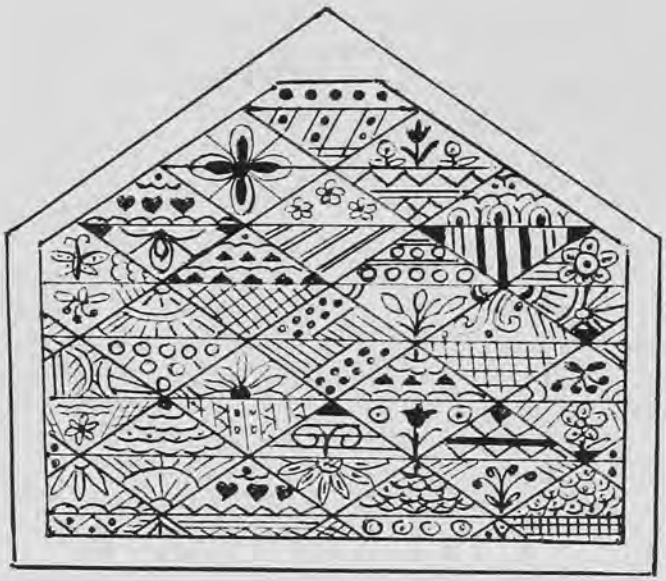

один раз питалися мене, відкіля я взяла такий оригінальний та гарний листовий папір. Отож він — це витвір однієї з моїх молодих пластових подруг, Ксені Г., яка обдаровує мене ним при різних нагодах. Але розуміється — на моє прохання вона згодилася поділитися своїм досвідом з усіма читачами "Юнака". Ксеня каже, що зробити такий "власний" листовий папір зовсім легко, а зчасом набирається вправи — отже спробуйте.

Купіть звичайний гладкий білий листовий папір або білі коверти та звичайний білий папір в аркушах. Одночасно виберіть гарний взористий пакунковий папір (без написів "Геппі бердей", "Бейбі" тощо). Для кращої економії купуйте у звоях, а не аркушах, тому що з аркушів багато відпадає Білий папір притніть, зложений у половину до величини коверти. Пакунковий взористий папір витніть трішки менший, ніж перша сторінка паперу, та приліпіть легко на чотирьох рогах до паперу. Отак маєте вже гарно прикрашений папір, на якому можете писати або лише на третій сторінці, або на 2, 3 і 4 (якщо любите багато писати). Виміряйте величину коверта (відчиненого) та нарисуйте його собі, залишаючи довкола стільки місця, скільки залишено на клей для заліплення. Цієї величини треба викравувати взористий папір, а тоді, намастіть його відповідним до паперу клеєм (лише по рогах), вкласти до білого коверта. От і маєте цілість: коверт та папір із тим самим гарним узором.

Чи не легко воно? Спробуйте самі, а як дійдете до вправи, тоді будете мати можливість зробити ще один гарний та дешевий подарунок на різдвяний ярмарок або для когось із своїх близьких.

Подруга Оля

РІЗНЕ та ЦІКАВЕ

ПОЧАТКИ ДРУКАРСТВА В УКРАЇНІ

Чи знаєте, що цього року минає рівно 400 років від того часу, як Іван Федорович, один із перших друкарів в Україні, закінчив у Львові друкувати "Львівського Апостола"? У тому самому році він видрукував також унікальну книжечку кишенькового формату (чи ж би перший т. зв. "пейпербек бук"?) — "Буквар", що має 78 сторінок і закінчується гербом Львова та друкарським знаком Федоровича. Цей буквар віднайшли в Римі щойно в 1927 році. Іван Федорович друкував спершу в Москві, але його прогнали звідтам, а друкарню зруйнували. Тоді він втік через Литву й Білорусію до Львова, де і заложив першу на сході Европи друкарню.

Перших п'ять книг кирилицею вперше видрукував лемко Святополк Фіоля в Кракові ще в 1491 році. Його друки були широко розповсюджені по всій Україні, Молдавії,

Іван Федорович — перший друкар в Україні

Болгарії, вкінці й у Москві, де саме Іван Федорович згодом захопився друкарством.

За д-ром О. Соколишином

Заввага: Довша стаття на цю тему поміщена була в "Юнаку" ч. 10 (88) жовтень 1970 р.

УКРАЇНСЬКА КАЛЕНДАРНА ВАЗА

У 1889 році в селі Ромашки біля Києва знайшли старовинну календарну вазу, яка допомогла вченим пізнати життя і культуру наших предків. У горішній частині її орнаменту символічно представлені хліборобські свята, а в долішній дні, які відокремлюють свята.

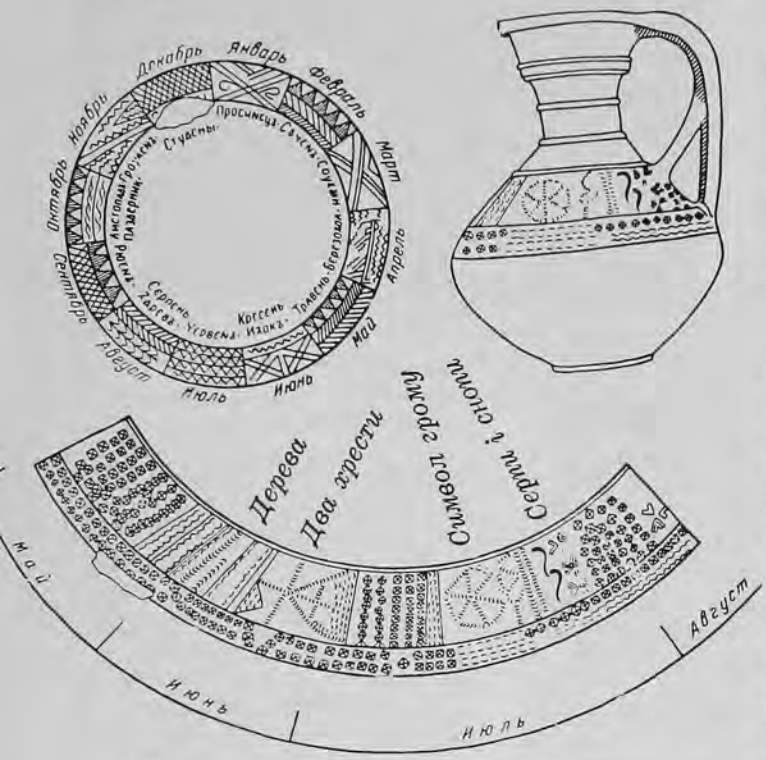

Ця ваза — цінний історичний доказ, що наші предки, плем'я полян, уже в четвертому столітті мали свій календар.

Копія вази зберігається в Українській Вільній Академії Наук в Нью-Йорку.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Українського Робітничого Союзу

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕДОВОЇ БРАТСЬКОЇ УСТАНОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЛЮДЕЙ В КАНАДІ І АМЕРИЦІ

Модерні — першої кляси — обезпеченеві поліси на життя; Допомога окалічілим і немічним членам; Стипендії і стипендійна допомога студіюючій молоді у вищих школах; Дитячі підприємства, таборування і Курси Українознавства; "Народна Воля", "Форум" журнал молоді в анрлійській мові і відпочинкова оселя "Верховина".

По ближчі інформації пишіть або телефонуйте до місцевих секретарів і організаторів УРСоюзу; до його головного організатора на Канаду Анатолія Білоцерківського на адресу: **490 Oka St., LaSalle, Quebec, Canada, Tel. (514) 366-1775** або до Головної Канцелярії УРСоюзу — **440 Wyoming Ave., Scranton, Pa., U.S.A. Tel. (717) 342-0937.**

"ГОМІН УКРАЇНИ" — РАДІОПРОГРАМА В ДІТРОЙТІ

Влітку Пластове видавництво відвідують туристи з різних країн. Працівники видавництва мають змогу при нагоді таких відвідин не тільки полагоджувати необхідні справи передплат, збирання інформацій, допис і в, але й довідуватися про опінію громадянства про наші журнали.

Ось 25 червня ц. р. гостем нашим був відомий культурний діяч з сусіднього Дітройту. Нам цікаво було довідатися про працю Кирила Цепенди не тільки як відомого диригента українського хору в Дітройті, а в минулому, ще за його музичних студій у Відні, як диригента хору церкви св. Варвари там же, хору "Трембіта" в Мюнхені, який співав понад 300 концертів для вояків США в 1949 році. Коли прибув до США, спочатку диригував оркестрою і хором у Рочестері, а згодом у Дітройті став диригентом "Требіти" та двох німецьких хорів. Тепер Кирило Цепенда диригує хором бандуристок та навчає музики у школах.

З любови до музики й співу він продукує альбоми платівок (досі видав їх 7), пише музичну критику, від березня 1970 року став директором радіопрограми "Гомін України".

У Дітройті та околиці проживає близько 100,000 українців. Усі вони працюють у різних професіях та ділянках господарського і культурного життя, об'єднані українськими церквами, організаціями та любов'ю до музики й пісні свого народу. Кирило Цепенда дбає про те, щоб своєю програмою давати слухачам такий матеріял, який би був на потребу дня, заспокоював би духові потреби українців. Зрадив наш гість нам, що дуже багато такого матеріялу знаходить у "Юнаку" і користується ним дуже обильно, бо він відповідає молоді, має виховний зміст.

Знаємо, що й інші радіопрограми користуються "Юнаком". Тому слухайте українські радіопрограми та самі беріть у них участь. Слухайте радіопрограми "Гомін України" у вівтірки, четверги та суботи від 5 до 6 години по полудні.

Романа Мельничук
Борис Ямінський

У ВІЧНОМУ МІСТІ

Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий у розмові з Борисом Ямінським на великодньому прийнятті.
(Світлив: Й. Понґрац)

Українська Папська Колеґія св. Йосафата (Велика Семінарія) на горбку Джаніколо в Римі. Позаду видно копулу катедри св. Петра.
(поштівка)

Стара приповідка каже "побачити Рим і вмерти". Річ ясна, що в нинішніх часах цього не беремо дослівно, але без сумніву і сьогодні це місто притягає всіх подорожуючих.

У передвеликодній час мала група з Відня вибралася автом до Риму і відвідати також "український Рим". У суботу перед Квітною Неділею ми приїхали до Джаніколо (Кастельґандольфо), де є Українська Папська Колеґія св. Йосафата, т. зв. Велика Семінарія. Там очікував нас уже нам добре відомий віцеректор о. Софрон Мудрий, ЧСВВ, який приготовив для нас також приміщення у Кастельґандольфо. У великодній порі не так легко його мати, бо тоді цілий Рим заповнений туристами.

А в Квітну Неділю їдемо перший раз до Риму — дорогою, якою перед більше як 2000 роками маршували римські леґіони — "Вія Аппія Антіка". Хто вивчав латинську мову та історію "Імперіюм Романум", той може собі дуже добре уявити, як тим шляхом колись їхали римські офіцери своїми "квадриґами". Але немає часу довго роздивлятися — їдемо ж до Ватикану, де у студії ватиканської радіостанції щонеділі о год. 5-ій по обіді відбувається радіопередача нашої Служби Божої з Відня. У наше "віденське" авто сідає о. Мудрий, і так нам дозволено переїхати через браму, перед якою стоїть "Швайцарська Ґвардія" (папське військо), до Ватиканської держави. По обох боках дороги чудесні городи, а студія стоїть на малому горбку. З вежі того будинку маємо прекрасний вид на "Вічне Місто". Перед нами копула катедри св. Петра. Починається Служба Божа, яку співає хор Сестер Служебниць, а "Апостола" і "Вірую" відспівує Борис Ямінський, соліст хору при церкві св. ВМ. Варвари у Відні.

Один тиждень — це закороткий час, щоб усе докладно побачити, але ми стараємося побачити так багато, як тільки можливо. Понеділок ми присвятили старому Римові. В'їжджаючи через браму св. Севастіяна до міста, помічуємо, що великі частини старого муру ще стоять — "Вія ді форі імперіялі" провадить нас до "Рома антіка". "Форум Романум"... що це за вияв колишньої великої політичної і культурної сили Римської імперії. Хочеться підійти до одного ще цілого пульту для промовців і, заплющуючи очі, представити собі перше сторіччя перед Христом, коли промовляв тут славний Маркус Тулліюс Ціцеро. Недалеко "Палятин"; бачимо частини колишніх святинь. Проста дорога, на якій ще оригінальне старе каміння, провадить до Колізею, найбільшого стадіону античности. Давно-давно тут сиділо понад 80,000 глядачів і дивилося на бій ґлядіяторів з левами. Не можна собі уявити, як цей Колізей був вибудований без технічних машин нашого 20-го сторіччя, або того, як мистці могли вирізьбити рельєф на монументальній тріюмфальній арці цісаря Константина.

Незабутнім днем для нас всіх залишиться вівторок, 9 квітня 1974 р. Наш Первоєрарх, Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий, прийняв нас на приватній авдієнції у своїй резиденції у Ватикані. Розмова з Первоєрархом виявляє його велику любов до української молоді — запитує нас про Відень та оповідає нам про свої журби. Вписуємося до книги гостей і, обдаровані цінними книжками, прощаємося.

Середа — для нас день авдієнції у Святішого Отця Папи Павла VI. Користаємо з нагоди, що ми вже тут у Ватикані, і входимо до просторої катедри св. Петра, найбільшого Божого храму християнства. Тут бачимо дорогоцінні скарби мистецтва й історії церкви — Мікельанджеля "Пієту", гріб апостола Петра та 1600-літню ста-

Романа Мельничук і Борис Ямінський, автори репортажу, спочивають на "Вія Аппія Антіка", яка перед більше як 2000 роками була головною дорогою до Риму. (Фото: Йосиф Понґрац)

Вид з копули катедри св. Петра на головну дорогу до Ватикану "Вія ді кончіліяціоне", яка починається при ріці Тібр. — Романа Мельничук і Борис Ямінський. (Фото: Йосиф Понґрац)

ру статую першого римського єпископа, а побіч головного вівтаря, під престолом св. Василія Великого, мощі св. Йосафата, що декілька років спочивали в нашій віденській церкві св. ВМ. Варвари.

У Велику П'ятницю ми маємо нагоду бути на одній з найгарніших відправ нашого обряду — Єрусалимській Утрені. У Каплиці Великої Семінарії на Джаніколо зібралися студенти-питомці і разом із священиками співають канти і пісні тієї відправи — "Благообразний Йосиф..." Показують нам ту гарну церковцю, у якій передусім замітний іконостас. Надворі вже темно, та вибираємося до Колізею. Там близько 100,000 людей, які чекають на Папу. Він приходить сюди на традиційну Хресну Дорогу — вшановуючи тих християн, які колись віддали своє життя. Відправа закінчується папським благословенням.

Великдень, останній день нашого перебування в Римі; раненько вибираємося до українського собору св. Софії. Доїжджаючи, вже здалека бачимо золоті копули собору і побіч нього будинок Українського Католицького Університету. Перед церковною брамою стоїть маєстатична постать Верховного Архиєпископа Кардинала Сліпого у своїх золотих ризах і в асисті шістьох священиків — співають "Христос Воскрес!". Один з нас — Борис Ямінський — співає пісню "Плотію уснув" на Воскресній Утрені, а потім усі беремо участь у співаній архиєрейській Службі Божій. По відправі йдемо на мале

Група "віденських українців" перед славною "фонтаною ді Треві" в Римі. Зліва направо: Романа Мельничук, Христина Понґрац, Борис Ямінський.
(Фото: Йосиф Понґрац)

прийняття до університету. У короткій промові Блаженніший Первоєрарх підкреслює глибоке значення Воскресення Христового для українців. Для нас — це нагода востаннє поговорити з Первоєрархом, скласти наші щирі й сердечні великодні побажання і попрощатися.

***

Ще раз їдемо через Рим — місто, яке колись було центром світу. У ньому "Пантеон", велика святиня, "Капітоль" з ратушою, перед "Еспанською Церквою" продають різне: ланцюжки, перстені, — славна "Фонтана ді Треві", там укинь гроші у воду, це принесе тобі щастя, — а потім "арівідерчі, Рома!"*)

*До побачення, Риме!

Українська колеґія св. Йосафата в Римі

НЕМА КОМУ

Слова: Ліна Костенко
Музика: ст. пл. Юліяна Осінчук

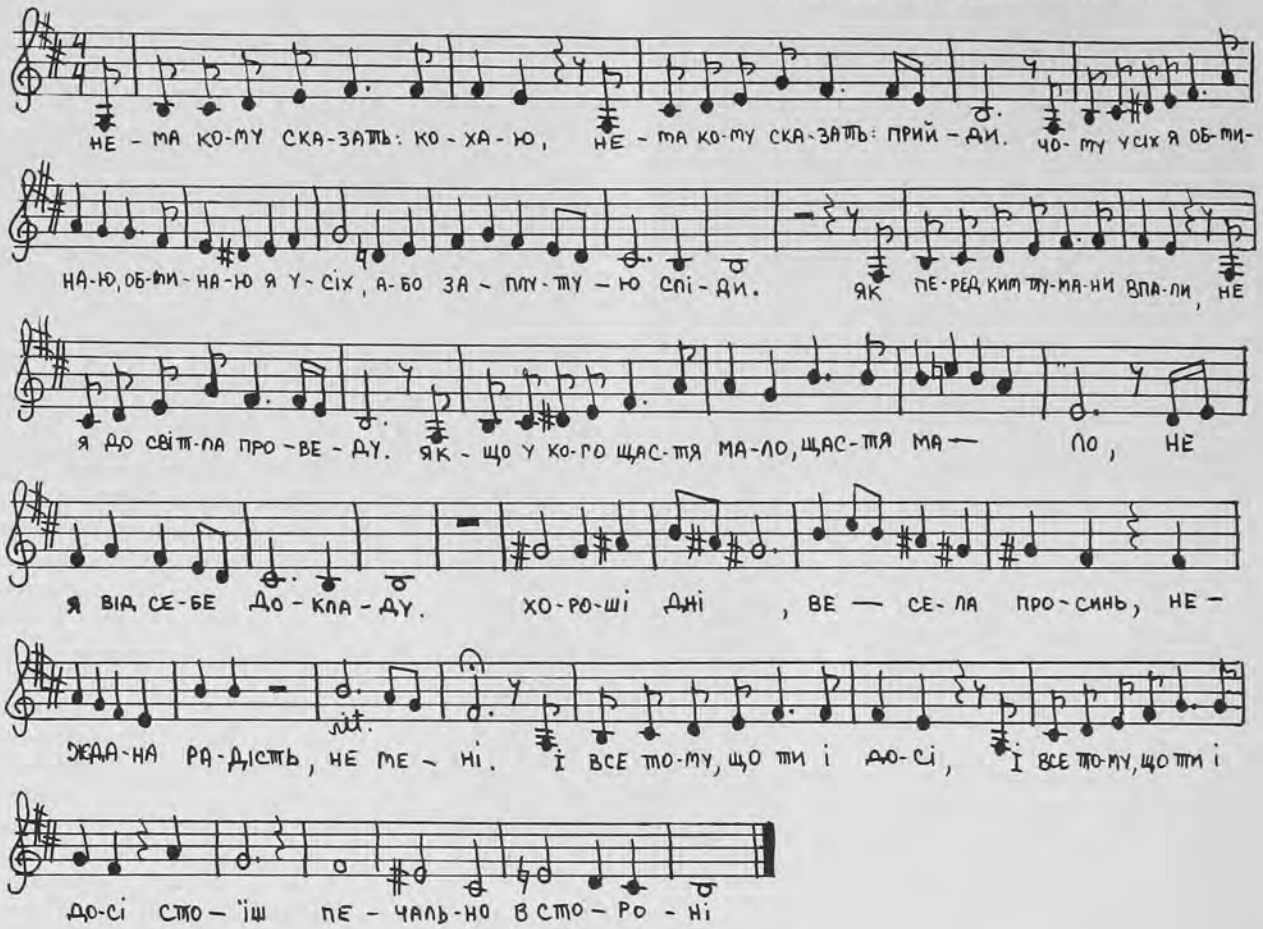

З пластових зайнять у домівці

СПРОБУЙТЕ ІНШІ РОДИ ГРИ КІМА...

Книжкова гра Кіма

Розкладіть на столі 10 українських книжок для молоді. Приглядайтеся їм три хвилини, а опісля закрийте та постарайтеся виписати якнайбільше заголовків. Якщо це Вам приходиться легко, тоді запишіть ще й авторів.

Мовна гра Кіма

Для збагачення словника українських слів спробуйте ось що:

1. Випишіть якнайбільше харчових продуктів, що їх купуйте у великій харчовій крамниці.

2. Випишіть якнайбільше речей, що їх купуєте в крамниці з одягом.

3. Випишіть якнайбільше квітів, що їх можна дістати в крамниці з квітами.

ВЕСЕЛКА

144 Друга Евеню в Нью-Йорку (в Пластовому Домі)

Telephone: ORegon 4-9576/-79/-98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізної ночі.

* Зимні і теплі перекуски, сніданки, полуденки
* содові води * морозиво * солодощі — теж вибагливі, імпортовані
* шкільне і канцелярійне приладдя
* українські і чужомовні часописи.

"Веселка" є улюбленим місцем зустрічів нашої молоді!

Закликайте Ваших друзів і приятелів передплачувати і читати «Юнака»!

СТОРІНКА РОЗВАГИ

РИСУНКОВІ ЗАГАДКИ

Дивовижна риба

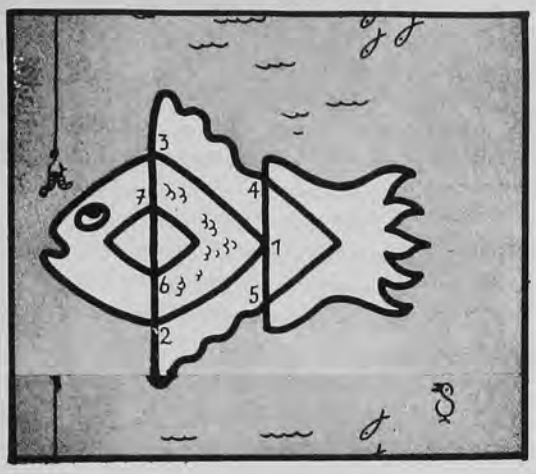

Спробуйте нарисувати цю дивну рибу одним почерком олівця, не відриваючи його ні разу від рисунку. Чи зумієте?

ПІВНІ

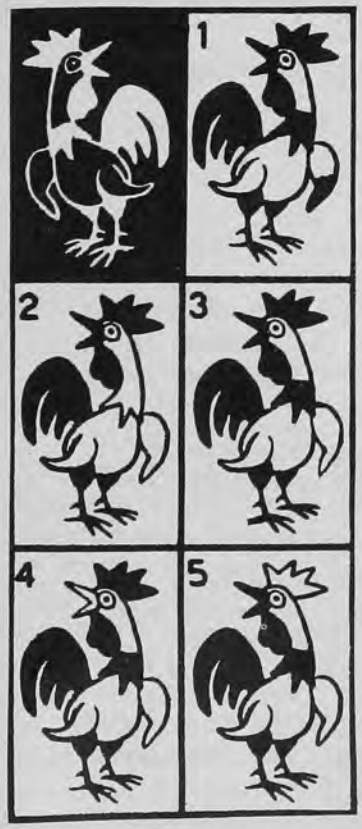

Віднайдіть, котрий півень ідентичний з тим, що на неґативі.

ПИШЕМО НА ОДНУ ЛІТЕРУ...

Спомин самітного сокола

Сидів сокіл, стиха скиглів, совам сивим слово сказав, сильно схлипуючи:

— Сови, сусідоньки світлі, синичку-самичку сизий суп схрупав!

Скупавшись сльозами соколиними, спостерігав старий смерть своєї своячки. Смереки стрепенулись, сороки схилились, сойки соромились, сарни стояли, свині сміялись, слони сопіли. Солов'ї співали, сердешному соколові співчували. Сливи спіли серед саду. Солодко спалося сомам, ставок синів. Син снідав соком суниць. Селезень стріпнув спиною. Ситом сипався сніг, стелився стиха. Саджавка сціпеніла, сіножать снила сни.

Рута росла рівним руном.
Річище ріки рінь родило,
ревів ручай, ринучи ранком.

Резеда ронила росу, робітники раду радили рік-річно. Раділи рени, ремиґаючи редьку.

Реготалися рубачі, рвучи руками рум'янок. Рожевілися рум'янцем розкішним рідкісні рододендрони.

Риплять ринви.

Р. Г.

РИСУЄМО СЕРЦЯ

Подала пл. юн. Орися М.

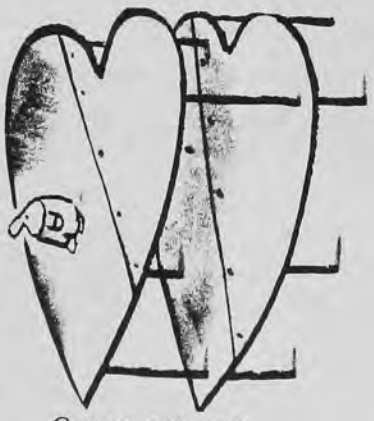

Серце столяра

Серце їжака

Без слів.

Марко Горбач

ТЕХНІЧНИЙ СЛОВНИК

(продовження)

К

калібрувати	eichen, kalibrieren	to calbrate, to take the size
калій двохромокислий	Kaliumbichromat	K_2Cr_2O (a salt of potassium)
камера Вільсона	Wilson'sche Nebelkammer	camera obscura
камера діркова	Lochkamera, camera obscura	Wilson cloud chamber
карбюратор	Vergasser	carburator
кенотрон	Gleichrichterroehre	kenotron, rectifier
кисень	Sauerstoff	oxygen
коефіцієнт корисної дії	Wirkungsgrad	efficiency
коливання	Schwingung	oscillation
коливання звукове	akustische Schwingung	acoustic oscillation
коливання механічне	mechanische Schwingung	mechanical oscillation
коливання пружне	Federschwingung	oscillation of srping
кольори доповняльні	Komplementaerfarben	component colours
коливальний контур	Schwingkreis	oscillating circuit
конденсатор змінний	Drehkondensator	tuning capacitor
котушка, цівка	Spule, Elektromagnet	coil, solenoid
котушка обертова	Drehspule	tuning coil
кислота сірчана	Schwefelsaeure	sulphuric acid (H_2SO_4)
кислота сірчаста	Schweflige Saeure	sulphurous acid (H_2SO_3)
кут відбивання	Ausfallwinkel	angle of reflection
кут відхилення	Ablenkungswinkel	angle of diversion
кут заломлювальний (кут заломання)	Brechungswinkel	angle of refraction
кут падіння	Einfallswinkel	angle of incidence

Літеру "К" у Технічному словнику М. Горбача через недогляд пропущено у попередніх числах "Юнака". Містимо її у цьому числі, тобто після букви "О", Просимо пробачити нам цю помилку.

І. Франко *Із збірки «Зів'яле листя»*

ДРУГИЙ ЖМУТОК

1895

Полудне.
Широкеє поле безлюдне.
Довкола для ока й для вуха
Ні духа!
Ні сліду людей не видать...
Лиш трави — мов море хвилясте,
Зелене, барвисте, квітгасте,
І сверщики в травах тріщать.

Без впину
За рігкою геть у долину
І геть аж до синіх тих гір
Мій зір
Летить і в тиші потопає,
У пахощах дух спогиває,—
У душу тепла доливає
Простір.

Втім — цить!
Яке ж то тихеньке ридання
В повітрі, мов тужне зідхання
Тремтить?
Чи се моє власнеє горе?
Чи серце стріпалося хоре?
Ах, ні! Се здалека десь тільки
Доноситься голос сопілки.

І ось
На голос той серце моє потяглось,
В тім раю без краю воно заридало
Без сліз.
Тебе, моя зоре, воно спогадало,
І стиха до строю сопілки
Поплив із народнім до спілки
Мій спів.

ХРОНІКА

ПЛАСТОВИЙ ФЕСТИН СТАНИЦІ В НЬЮ-ЙОРКУ

Бракує мені ще 6 років, щоб мати чверть століття. Але наша нью-йоркська станиця вже їх має і саме почала відзначувати своє 25-ліття, входить у свій ювілейний рік.

Перша акція з цієї нагоди — це Пластовий фестин 5-го жовтня ц. р. на Робітничому Союзі в Глен Спей, Н. Й., де зібралася велика кількість членів станиці та гостей. Найбільше все таки було новацтва та юнацтва.

На фестині відбувалися перегони в мішках (найбільше всім подобалось, коли змагалися в цьому сеньйори і старші пластуни), перегони в бігу з яйцем у ложці, відбиванка, льосування нагород. Цілий час діяла фестинова пошта (кожний учасник фестину мав причеплений до одягу ярлик з числом, і за 5 центів можна було на-

Перегони в мішках
(Світлив пл. сен. Б. Михайлів)

писати листа до когонебудь). Вона мала великий успіх. Наприклад, наш станичний Андрій — дістав дуже багато любовних листів, хоч кажуть, що багато з них написали юнаки на жарт, Але один таки мусів бути від дівчини, бо о 1:30 станичний таки пішов на якусь зустріч. Головною подією були змагання в їдженні "паїв". Майже всі присутні зібрались біля трибуни, де 7 хлопців переганялися, щоб якнайскоріше з'їсти (за 2 хвилини) пиріг з яблуками чи черешнями. А наприкінці був вибір кралі фестину (тут знову багато "батярів" видали свої гроші, щоб купити і тайно проголосувати на нашого станичного). Кралею вибрано юначку з 2-го Куреня УПЮ-ок Сяню Михайлів. Погода була чудова, і тих кількасот людей, що приїхали, прегарно провели час і були дуже вдоволені.

Змагаються в перетягуванні линвою
(Світлив пл. сен. Б. Михайлів)

Наступне з нагоди 25-річчя станиці — це концерт у 1975 році.

Тін Ангел

ВІДВІДИНИ ПОМПЕЇВ

Цього року я поїхала зі "Стежками Культури ч. 7" до Риму. Хоча ми жили цілий час у самому місті Римі, ми їздили на прогулянки до інших міст Італії. З прогулянок мені найбільше подобалися відвідини Помпеїв. Це місто лежить у стіп вулкану Везувія. У 79 році по Христі Везувій вибух і покрив Помпеї лявою та попелом. Усі мешканці загинули, а місто зникло. Тепер, завдяки різним археологам, Помпеї стоять майже в такому виді, як колись.

На наші відвідини Помпеїв ми виїхали одного недільного ранку. За кілька годин вже їхали вузькими вуличками Помпеїв, аж станули перед головною катедрою. Там у маленькій капличці Кир Володимир Маланчук та о. Іван Дашко відправили Службу Божу, що з цікавістю обсервували італійці. Потім ми всі пішли оглядати руїни Помпеїв. Ми уважно слухали провідника, який нам розповідав, на якому високому рівні культури стояло це місто та як багато знання мали його мешканці. Ми дивилися на оригінальні фрески на стінах, розмальовані різними барвами.

Та те, що нас найбільше вразило, це були дві закам'янілі постаті людей, які виразом

обличчя та своїми позами передали нам глибоке почуття трагедії, що сталася так давно тому в Помпеях. Вони закрили лиця руками, щоб охоронити себе від смерти, мабуть не думаючи, що вона так близько. Ми пізнали їхній страх та співчували з їхньою страшною долею.

Крім оглядин руїн Помпеїв, ми також мали час на закупи, торгування та інші приємні зайняття.

Ми поверталися до Риму втомлені, але безмежно збагачені знанням, що ми цього дня здобули.

Ст. пл. Марта Зєлик
Пресова референтка Стежок Культури 7

Спортивно-Вишкільний Табір для Тіловиховників і Змагових Суддів

Цього літа від 3 до 17 серпня на пластовій оселі "Вовча Тропа" відбувся перший спортовий табір для юнаків під проводом Загону "Червона Калина". Метою табору було не тільки запізнати юнаків з різними родами спортових ігор і легкоатлетичних змагань, але також навчити їх, як бути суддею таких змагань.

Учасники табору вправляли чотири роди спортових ігор: копаний м'яч, відбиванку, кошиківку і т. зв. "стук-пук". Короткі біги, скок у далечінь і височінь, трискок, мети кулею і диском та біг штафетою — це були ті легкоатлетичні конкуренції, якими займалися учасники табору. У програму входило теж плавання і стріляння.

Головний інструктор, ст. пл. Нестор Голинський, фільмував учасників табору під час зайнять, щоб потім на вечірніх гутірках інструктори мали кращу можливість показати нам наші помилки та щоб ми в майбутньому виправили свої недотягнення. Також були висвітлені фільми, в яких показували нам заавансованих спортовців при виконуванні своїх спеціялізацій. Час від часу інструктори давали нам корисні гутірки про історію українського спорту, про першу допомогу, анатомію людського тіла та інші потрібні для спорту теми.

Кожний інструктор у таборі мав одну або дві ділянки, які він провадив. Він був зобов'язаний пояснити учасникам точно ділянку, за яку він відповідав, провести відповідні вступні руханкові вправи і давати учасникам індивідуальні інструкції. У загальному інструктори були кваліфіковані, добре приготовані й помічні.

Провід табору складався з отамана — пл. сен. Л. Штинди, обозного — ст. пл. Ростислава Декайла, головного інструктора — ст. пл. Нестора Голинського, осавула — пл. сен. Любомира Лозинського і лікаря — пл. сен. д-ра Юліяна Гноя. Пл. сен. Лев Штинда також постарався, щоб у таборі були кваліфіковані інструктори непластуни, як Іван Кобзяр і Микола Гошовський для копаного м'яча, Тарас Олесницький до мету кулею та диском.

Провід та учасники першого Спортового Вишкільного Табору на "Вовчій Тропі"

Ранній прорух учасників табору

Інструктор копаного м'яча М. Гошовський, колишній тренер і змагун клюбу "Україна", навчає учасників

Наука мету диском

На мою думку, цей табір був надзвичайно успішний. Він розбудив у молодших юнаків охоту до спортових змагань. Тим юнакам, які вже довше змагаються, спортовий табір дав можливість вправляти та поліпшити свою фізичну заправу.

Щоб ознайомити юнаків із змаговою атмосферою, відбулися в таборі після першого тижня легкоатлетичні змагання, в яких кожний учасник змагався принаймні у двох конкуренціях. Наступного дня відбулися змагання копаного м'яча учасників табору проти булави. Спільна дружина учасників перемогла булаву вислідом 2-0. Це тільки було доказом (так казали члени булави), що інструктори добре виконали свій обов'язок. Щоб бути справедливим, я мушу згадати, що в останній день табору булава виграла проти нас, учасників, у відбиванці. Це показує, що ми ще всього не навчилися.

На закритті табору три юнаки були нагороджені як першуни. Перше місце здобув пл. розв. Олег Декайло з Нью-Йорку, друге — пл. уч. Марко Гудзяк зі Сіракуз, а третє — пл. розв. Андрій Голинський з Ньюарку. Всі учасники закінчили табір, і видно було, що всі були вдоволені та не радо роз'їжджалися домів.

Спортовий табір — це дуже корисний спосіб для плекання тіловиовання в Пласті. Такі спеціялізаційні табори дуже потрібні. Сподіваюся, що на другий рік ще багато більше учасників зголоситься на такий табір і що абсольвенти цьогорічного табору повернуться до нього як учасники, а може вже як інструктори.

Пл. розв. Олесь Кузишин
3-тій курінь УПЮ, Нью-Йорк

"ВОВЧІ СИНИ" — ЮНАЦЬКИЙ ТАБІР НА "НОВОМУ СОКОЛІ"

Цього літа на пластовій оселі "Новий Сокіл" відбувся з великим успіхом табір юнаків під назвою "Вовчі сини". Образки із цього табору, що говорять самі за себе, подаємо нижче. Виконав їх та подав відповідні пояснення ст. пл. Юрій Куріца з Чікаго, член куреня УСПів "Побратими", що був бунчужним юнацького табору та, як бачимо, мабуть його головним фотографом.

Учасники і булава табору "Вовчі Сини" при брамі до табору.

Показовий впоряд юнаків палицями у "День Пластуна", якому приглядався Начальний Пластун.

ПРИЄДНАЙТЕ «Юнакові» в цьому році одного ПЕРЕДПЛАТНИКА!

У "Дні пластуна" відбулися футбольні змагання, в яких, як бачимо на світлині, члени булави виграли перше місце. Стоять зліва до права: ст. пл. Ю. Куріца — бунчужний, ст. пл. Р. Сторожук — писар, Е. Гафткович, ст. пл. Р. Мицик — комендант, Я. Маринюк, О. Цьолко, М. Мотика і Д. Мицик.

Оригінальна переможна чаша, яку одержала футбольна дружина булави за перемогу в змаганнях.

УСМІХНИСЯ...

Без слів.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

ХРИСТИНИ ОЛЕКСАНДРИ З МАЦІЄВСЬКИХ МРИЦ

приятелі і знайомі з Клівленду, США, склали $150.00 на пресовий фонд пластових видань. По $20.00 — радник Степан і Осипа Галяревичі, Роман і Марта Кассараби; по $10.00 — д-р Володимир і Люба Боднарі, Микола і Володимира Кавки, д-р Ігор і Дзвінка Комарянські, Богдан і Марта Ковчі, Ігор і Орися Руденські, Володимир і Дарія Федорові, Володимир і Стефа Хоми; по $5.00 — д-р Володимир і Лідія Базарки, інж. Микола і Лідія Голіяни, проф. Маріян і Олена Дуби, Ілля і Олександра Жґути, Іван і Катерина Поповичі, д-р Михайло і Орися Савчаки, Михайлина Ставнича, д-р Олександер і Дарія Якубовичі.

***

Приятелі й знайомі з Балтімору, США, склали $98.00 на пресовий фонд пластових видань. По $10.00 — Юрій і Марія Галущинські, Василь і Ольга Коржі, Дмитро і Лариса Пенцаки, Стефа Сомерман; по $5.00 — Ірина Гладка, Надя Кізяк, Кузьмінські, Марія Лібер, Марія Лучишин, Семен і Софія Михайлишини, Галина Пісецька, Левко Подоляк, Анна Поліщук, Галина Скорецька, А. Талановита; $3.00 — Марія Кохановська.

Замість квітів на могилу

св. п.

ФЕВРОНІЇ ГЕРАСИМОВИЧ

Матері нашої курінної Подруги пл. сен. Ярослави Герасимович-Лушпинської складаємо $45.00 на пресовий фонд "Юнака".

Членки Куреня УПС-ок "Ті, що греблі рвуть", по $10.00 — пл. сен. Ляля Алиськевич, п. Олександра Куницька, пл. сен. Христина Навроцька, пл. сен. Люба Пежанська; $5.00 — пл. сен. Галина Хамула.

Замість квітів на могилу

св. п.

пл. сен. д-ра ЯРОСЛАВА КОКОРУДЗА

складаємо $15.00 на пресовий фонд "Юнака", $15.00 на пресовий фонд "Готуйсь" і $15.00 на пресовий фонд "Пл. Шляху", по $10.00 — пл. сен. Тарас Ліськевич, Осип Литвинишин, пл. сен. Ярослав і Софія Кульчицькі, пл. сен. Ореста Пілецька; $5.00 — пл. сен. Ірина Пежанська.

Замість квітів на могилу

св. п.

МИХАЙЛА ТРОЩУКА

Батька нашої Подруги Ірки Трощук складаємо $32.00 на пресовий фонд "Юнака"

Членки 36-го Куреня ім. О. Кисілевської, Гурток "Серни", Чікаґо, США, по $8.00 — Марійка Буртняк, Ангелина Дичій, Ліда Ганкевич, Марійка Стецишин

Замість квітів на могилу

св. п.

пл. сен. прф. ЛЕВА М. ПОПОВИЧА

складаємо $10.00 на пресовий фонд "Юнака".

Д-р ТАРАС і ІВАННА ГАНУШЕВСЬКІ
Норт Провіденс, США

В п'яту болючу річницю смерти нашого Дорогого Друга

св. п.

БОРИСА ДРАҐАНА

складаємо $25.00 на пресовий фонд "Юнака"

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ Джерзі Сіті, США

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ
Теодосія Волошина

Astro Travel Service

2198 BLOOR ST. WEST — TORONTO 9, ONTARIO
Telephone: 766-1118 & 766-1119

- Полагоджує всі справи у зв'язку із спровадженням рідні з України та інших країн Східньої Европи.
- Продає квитки на всі літунські, корабельні та автобусові лінії світу.
- Нотаріяльно завірює всі потрібні документи.

Якщо бажаєте допомогти "ЮНАКОВІ", складіть свій даток НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА"!

"Багатокультурність належить до постійної політики уряду"

Канадський Уряд уважає багатокультурність інтеґральною частиною канадського суспільства, а тим самим наріжним каменем тривалої канадської єдности, опертої на взаємному респектові й вирозумінню. Очевидно, наш уряд переконаний, що багатокультурність може повністю діяти в контексті двомовности, вони обоє є невідлучною частиною канадської дійсности.

Я мав щастя вирости в громадськості, яка є багата на культурну й мовну різноманітність. Я у своїй теперішній ролі, як член Парляменту та Міністер Кабінету, глибоко зацікавлений правами й добробутом культурних груп Канади. Можливо, що це основна причина моїх зрозумінь таких широких горизонтів у моєму багатокультурному мандаті.

На мене, як міністра, який прислуховується до потреб громади, припав обов'язок бути вашим репрезентантом в Кабінеті, забезпечуючи, що напрямні урядової політики будуть згідні з метою та аспіраціями всіх етно-культурних груп. Вклад не-англійських і не-французьких культурних груп в Канаді, переплетених із вкладом англофонських і франкофонських спільнот, витворять сильнішу канадську соціяльну матерію.

Багатокультурність стала постійною урядовою політикою. Ця програма вимагає дальшої уваги та розвитку. Я зобов'язався і вирішив дати їй одне та друге.

John Munro

Minister Responsible for Multiculturalism
Ministre chargé du Multiculturalisme

Multiculturalisme
MULTICULTURALISM

СПИСОК ДАТКІВ
НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАКА",
що вплинули до 31 жовтня ц. р.

США:

● Д-р Павло Омельський, Клівленд, в пам'ять своєї Тітки св. п. Льоні Герасимович, Матері пл. сен. Ярослави Лушпинської 800.00

● Члени Пластової Станиці в Клівленді, замість квітів на могилу св. п. Христини Олександри з Мацієвських — Мриц 150.00

● Марія і Микола Струки, Гарфілд, з нагоди 25-ліття їхнього подружжя 100.00

● Члени Пластової Станиці в Балтімор, в пошану св. п. Олександри з Мацієвських — Мриц 98.00

● Членки Куріня УПС-ок "Ті, що греблі рвуть", Нью-Йорк, замість квітів на могилу св. п. Февронії Герасимович, Матері їхньої курінної подруги пл. сен. Ярослави Герасимович-Лушпинської 45.00

● Членки 36-го Куріня УПЮ-ок ім. О. Кисілевської, Гурток "Серни", Чікаґо, замість квітів на могилу св. п. Михайла Трощука, Батька їхньої Подруги Ірки Трощук 32.00

● Пластова Станиця, Джерзі Сіті, в п'яту річницю смерти їхнього Друга св. п. Бориса Драґана 25.00

● Із збірки під час похорону, замість квітів на могилу св. п. пл. сен. д-ра Ярослава Кокорудза, який помер у травні ц. р. в Чікаґо 15.00

● Ст. пл. Надя і Оксана Сеник, Сіракузи, замість квітів на могилу св. п. Романа Лоґуша 10.00

● Пл. юн. Ляля Войтович, Сіракузи, замість квітів на могилу св. п. Романа Лоґуша 10.00

● Д-р Тарас і Іванна Ганушевські, Норт Провіденс, замість квітів на могилу св. п. пл. сен. проф Лева М. Поповича 10.00

● 28-ий Курінь УПЮ-ок ім. кн. Ольги, Гурток "Проміння сонця", Клівленд, разом з листопадовим привітом 5.00

Пл. сен. Михайло Витягловський, Дітройт 2.50
Пл. юн. Оксана Сидоряк, Нью-Йорк 2.00
Пл. юн. Ляля Стебельська, Йонкерс 2.00
Ст. пл. Борис Павлюк, Кінґ оф Прашія 1.50
Пл. юн. Юрій Пенцак, Філядельфія 1.00
Пл. юн. Марта Явин, Парма 1.00
Пл. сен. Яро Гладкий, Філядельфія 1.00
Пл. сен. Орест Халупа, Бронкс 1.00
Ст. пл. Євген Грицак, Піттсбурґ 1.00
Ст. пл. Мирон Залуцький, Адельфі 1.00
Пл. юн. Христина Закаляк, Лінден 1.00
Ст. пл. Маруся Іванишин, Клівленд 1.00

США разом **$1,316.00**

КАНАДА:

Пл. сен. Іван Манастирський, Торонто 25.00
Ст. пл. Христя, пл. юн. Ліда і Ігор Голубінські, Торонто 7.00
Михайло Стефура, Судбури 5.00
Пл. юн. Валерій Маркевич, Едмонтон 2.50
Пл. юн. Борис Вжесневський, Торонто 2.00
Пл. юн. Тарас Мигаль, Оттава 1.00
Юстина Сироїд, Еспаноля 1.00
Канада разом **$32.00**

Усі разом **$1,359.50**

● Усім жертводавцям складаємо на цьому місці нашу щиру подяку за їхні датки на пресфонд "Юнака". Ці датки допомагають нам у великій мірі продовжати наше видавниче діло.

● Усіх тих, що в цьому році ще не склали своїх датків на пресфонд "Юнака", прохаємо зробити це як найшвидше.

АРКА ЗАХІД

це не лише
модерна українська книгарня і крамниця гарних дарунків,
але також
справжній мистецький осередок для обслуги українців Торонта та дооколичних місцевостей.

- книжки, часописи і журнали;
- грамофонні пластинки, радіоприймачі, друкарські машинки;
- різьба, кераміка, образи, кришталі, порцеляна, полотна і нитки "ДМС" до вишивання, вишивки, жіночі хустини;
- великий вибір гарних дарунків на різні оказії;
- висилка пакунтів в Україну.

ARKA WEST
2282 Bloor St. West,
Toronto 21, Ont.
Telephone: 762-8751

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАСТУНИ і ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ощадності у найбільшій і найстаршій кредитівці у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

ПРАЦЯ І ОЩАДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВАШУ МАЙБУТНІСТЬ!

Пластуни і пластунки в Торонті!

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ

в КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ

Свято-Миколаївської Парафії в Торонті

- Кредитівка платить від звичайних вкладів з правом виписувати чеки **7%**
- Кредитівка уділяє позики на догідні сплати.
- **Урядові години:** від 11 год. вранці до 7 ввеч., а в суботи від год. 10 до 1 по полудні.

ST. NICHOLAS CREDIT UNION LTD.

4 Bellwoods Ave. Tel.: 366-4529

Toronto, Ont. M6J 2P4

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той доляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ "Самопоміч" платить 5¼% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" У ЧІКАҐО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

Друкарня КИЇВ виконує всякі друкарські роботи.

Друкуємо
- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 363-7839
860 Richmond St. West, Toronto 2-B, Ont.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає
УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є
Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Хто з Вас подорожує
літаком • кораблем • поїздом • автобусом
у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюрі
МАРКІЯНА КОГУТА
і
ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA
If not delivered please return to:
YUNAK Magazine
2445 A Bloor St. W., Toronto 21, Ont., Canada
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна: 90 центів

ПЛАСТУНИ Й ПЛАСТУНКИ! З КІНЦЕМ ЛІТА ПОВЕРНУВШИСЬ ДО ШКОЛИ, БУДЕТЕ ДОВШЕ ТА ЧАСТІШЕ ПЕРЕБУВАТИ "НА РОЗМОВІ" З КНИЖКАМИ, ЩОБ ЗДОБУТИ ВМІЛІСТЬ ЧИТАННЯ КНИЖОК ТА МАТИ ПРАВО НОСИТИ ВІДЗНАКУ.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР КНИЖОК ЗНАЙДЕТЕ В НАШІЙ

ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ "ПЛАЙ"

Пишіть і телефонуйте:

"PLY" CO-OP. LTD., 768 Queen St. West
Toronto, Ont., Canada M6J 1E9
Tel.: 363-2748